

De rol van de coördinator sport en preventie

In de praktijk

Denise Smit & Maaike Heerschop

Om inzicht te krijgen in hoe coördinatoren sport en preventie (CSP's) hun functie invullen, spreken wij acht CSP's twee keer per jaar tussen 2023 en 2026. Tijdens deze gesprekken maken we een tijdslijn waarin we hun acties, samenwerkingen en resultaten in kaart brengen. In dit factsheet beschrijven we de eerste, tussentijdse, bevindingen van deze gesprekken.

Achtergrond

Sinds 2023 valt de Brede Regeling Combinatiefuncties (BRC) onder de Brede SPUK-regeling. Met de BRC voeren gemeenten het lokale sport- en beweegbeleid uit. De coördinator sport en preventie is één van de zes profielen binnen de BRC. Een belangrijke taak van deze CSP binnen gemeenten is de 'haal- en brengfunctie' voor sport naar bredere ambities op het vlak van gezondheid, preventie en sociale basis.

Functieprofiel

In het functieprofiel van de CSP staat hoe deze functionaris sport en bewegen in de andere beleidsvelden en de programma's van partners binnen de gemeente integreert.

Neem voor meer informatie contact op met Denise Smit.

De CSP heeft een initiërende rol bij de herijking en uitvoering van Sportakkoord II. Daarnaast zit de CSP in het kernteam van het Sportakkoord II en koppelt deze het lokale netwerk van de sport aan bredere ambities op het gebied van sport, bewegen, gezondheid, preventie en sociale basis. En de CSP vervult daarbij een 'haal- en brengfunctie' voor sport naar het overkoepelende gesprek van de bredere ambities. Daarbij werkt deze samen met de Adviseur Lokale Sport. De focus van dit factsheet ligt met name op deze 'haal- en brengfunctie'.

Eerder onderzoek

In eerder onderzoek onder 184 CSP's stelden we vast dat CSP's zich inzetten voor meerdere doelstellingen uit het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA), leeftijdsgroepen en doelgroepen. En dat ze al verschillende samenwerkingen hadden opgezet. Daarnaast zagen we dat CSP's vanuit het zorg-, sport- of sociale domein hun functie vervullen en dat dit invloed heeft op de uitvoering van de rol. Tot slot bleken veel CSP's samen te werken met sportverenigingen. Daar zat volgens hen een belangrijke schakel voor het verbinden van sport met gezondheid en preventie.

Kenmerken van de CSP's

De acht CSP's uit dit onderzoek

In totaal doen acht CSP's mee aan dit onderzoek. Naast hun rol als CSP vervullen zij vaak ook andere functies. Zoals GALA-coördinator, buurtsportcoach of beleidsadviseur (sport-, sociaal en/of gezondheidsdomein).

Vijf van de acht CSP's werken bij de gemeente. De rest is in dienst bij bijvoorbeeld een welzijns- of sportserviceorganisatie.

De CSP's hebben gemiddeld 16 uur (variërend van 4 tot 24 uur) per week om hun functie uit te oefenen. Het gemiddelde aantal uren van de acht deelnemende CSP's ligt hoger dan het gemiddelde aantal uren uit eerder onderzoek onder 184 CSP's. Zij hadden gemiddeld 11,4 uur per week beschikbaar.

Kernteam

CSP's werken altijd samen met een kernteam. Dit team stellen zij zelf samen. De leden van het kernteam verschillen qua achtergrond daardoor sterk per gemeente. Bij nagenoeg alle deelnemende CSP's zitten sportverenigingen,

ondernemende sportaanbieders en het onderwijs in het kernteam.

Daarnaast is de beleidsmedewerker of -adviseur gezondheid vaak onderdeel van het kernteam. In een paar gemeenten zijn de zorg, JOGG of de cultuursector ook vertegenwoordigd. Andere kernteamleden zijn specifiek per gemeente (o.a. de sportserviceorganisatie en een impactorganisatie).

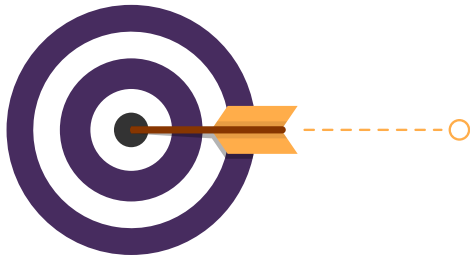
Gemeente

De grootte van de gemeente waarin de deelnemende CSP's werken, verschilt. Eén CSP vervult deze rol voor een regio met daarin vier gemeenten. Deze nemen wij mee als één middelgrote gemeente. Vijf van de gemeenten zijn klein (minder dan 25.000 inwoners). Twee zijn middelgroot (25.000-75.000 inwoners) en één is groot (>75.000 inwoners).

Het aandeel CSP's in kleine gemeenten in dit onderzoek is relatief groot. In eerder onderzoek werkte ongeveer een kwart van de CSP's in een kleine gemeente.

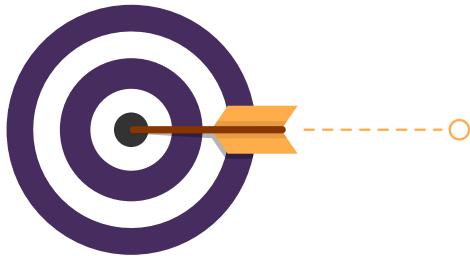
De doelen van de CSP's

Uit ons onderzoek komen drie hoofddoelen van de deelnemende CSP's naar voren, die we in dit factsheet verder toelichten:

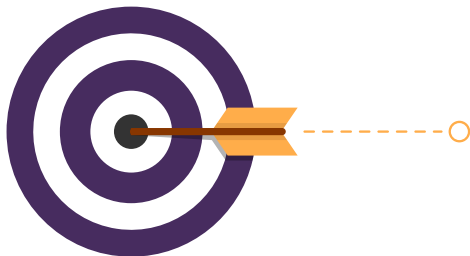
Verbinden met andere domeinen

De CSP's vervullen een sleutelrol in de verbinding tussen sport en andere domeinen, zoals zorg, preventie en sociaal welzijn. Via hun 'haal- en brengfunctie' sluiten ze aan bij programma's als GALA, Welzijn op Recept en valpreventie. En leggen ze de basis voor samenwerking met zorg- en welzijnspartners.

Verbinden met de praktijk

De CSP's vertalen beleid naar uitvoering. Ze halen behoeften op bij inwoners, werken samen met scholen en bouwen sterke netwerken met sportaanbieders.

Verbinden met Sportakkoord II

De CSP's zetten zich – samen met het lokale sportveld – in voor thema's uit het Sportakkoord II. Met name de thema's sociale veiligheid, vitale verenigingen, en inclusie & diversiteit

Doel 1

Verbinding met andere domeinen

In alle gesprekken met de CSP's komt sterk naar voren dat het verbinden van sport met andere domeinen, zoals zorg, preventie en sociaal welzijn, een belangrijk doel is. Alle deelnemende CSP's ondernemen in meer of mindere mate actie op deze domeinen. Dit doel krijgt voornamelijk vorm door de inhoud van het GALA te volgen. De CSP werkt hierdoor vaak samen met de GALA-coördinator, of vervult zelf deze rol naast hun rol als CSP. Vanuit hun haal- en brengfunctie brengen CSP's signalen en behoeften vanuit de praktijk naar beleidsmakers en andersom.

Zorg

De meeste CSP's leggen verbinding met de zorg via landelijke programma's. Dit zijn vaak Welzijn op Recept en de Gecombineerde Leefstijlinterventie. Buiten deze programma's om is er beperkte samenwerking met de zorg. Eén CSP werkt samen met de GGD en anderen hebben soms contact met de GGZ, praktijkondersteuners of huisartsen.

Preventie

Op het gebied van preventie houden de meeste CSP's zich bezig met de ketenaanpak valpreventie. In mindere mate zijn zij bezig met het JOGG-programma.

Sociaal welzijn

De CSP's lijken nog niet zo vaak de verbinding te leggen met het sociale domein. Een aantal van hen hebben wel aandacht voor het thema eenzaamheid. Verder is één CSP in dienst bij een welzijnsorganisatie. Deze heeft daarom korte lijntjes met dit domein.

Verbinding met de praktijk

De CSP legt binnen een gemeente de link tussen het gemeentelijke beleid en de praktische uitvoering. De mate waarin de CSP's betrokken zijn in de praktijk, verschilt sterk per gemeente en hangt af van de instantie waar de CSP in dienst is. Zo zijn verbindingen binnen de gemeente en met verenigingen sneller gemaakt in een kleine gemeente. Wanneer de CSP in dienst is bij bijvoorbeeld een sportbedrijf, is de link met de praktijk sneller gemaakt. De uitvoering van gemeentelijk beleid en de CSP zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. De belangrijkste groepen waar CSP's in de praktijk mee verbinden, zijn inwoners van de gemeente, scholen en sportaanbieders. De manier waarop zij samenwerken, verschilt per gemeente.

Inwoners

Nagenoeg alle CSP's halen de behoeften op van inwoners binnen hun gemeente(n). Zo heeft één CSP een klankbordgroep van bewoners opgericht waaraan vraagstukken kunnen worden voorgelegd. Een andere CSP haalt deze behoeften op via de dorpsraad waar bewoners in zitten.

Scholen

Alle CSP's werken samen met het onderwijs, maar zij doen dat op verschillende manieren:

- Sportlessen geven op scholen, in de rol van buurtsport-coach
- Inzetten op het aannemen van vakleerkrachten
- Inzetten op of stimuleren van het monitoren van motorische vaardigheden bij kinderen

Sportaanbieders

Alle CSP's werken samen met (een groot deel van) de verenigingen binnen de gemeente. Verenigingen weten de CSP goed te vinden, en de CSP zet het netwerk van verenigingen in om behoeften op te halen en informatie te delen. Drie CSP's werken daarnaast ook samen met ondernemende sportaanbieders.

Doel 3

Verbinding met doelen Sportakkoord II

De CSP heeft volgens het functieprofiel een initiërende rol in de herijking en uitvoering van Sportakkoord II. Uit de gesprekken met de CSP's wordt duidelijk dat zij voornamelijk de aandacht leggen op de thema's sociaal veilige sport, vitale sportaanbieders en inclusie & diversiteit. Hoewel sommige CSP's ook samenwerken met de ondernemende sportaanbieders, staat dit nog vaak in de kinderschoenen. Binnen de thema's van Sportakkoord II werken ze dus voornamelijk samen met verenigingen.

Sociaal veilige sport

Alle CSP's dragen bij aan het organiseren van veilige en verantwoorde sport. Dit doen zij vooral samen met de verenigingen. CSP's organiseren scholingen voor vertrouwenscontactpersonen of stimuleren het gebruik van de VOG-regeling van NOC*NSF.

Vitale sportaanbieders

De CSP's organiseren evenementen, zoals sportcafés of een kaderdag voor verenigingen met aandacht voor het thema vitale sportaanbieders. Hier komen actuele onderwerpen aan bod en worden behoeften opgehaald.

Inclusie & diversiteit

Drie CSP's richten zich op dit thema. Bij één van hen is inclusiviteit een overkoepelend thema voor alle acties. Een andere richt zich op het verlagen van drempels voor sporten door mensen met een beperking. Bij de derde gemeente kunnen verenigingen subsidie aanvragen voor activiteiten binnen dit thema.

Conclusie

Conclusie

Invulling van de rol van CSP

De drie thema's die uit de gesprekken met de CSP's naar voren kwamen, sluiten goed aan bij het profiel voor de CSP. Wel geeft elke CSP een eigen draai aan deze rol. Ook de werkplek van de CSP is van invloed. De verbinding over domeinen is sneller gemaakt wanneer de CSP in dienst is bij de gemeente. Wanneer een CSP in dienst is bij een welzijnsorganisatie of sportbedrijf, is de verbinding met de zorg- of sportpraktijk makkelijker te maken.

Het belang van een netwerk komt in alle gesprekken naar voren. CSP's fungeren als verbinder en moeten goed zijn in contacten onderhouden. Ze hebben vaak ook nog een andere functie, zoals beleidsmedewerker, GALA-coördinator of buurtsportcoach. De werkzaamheden van deze verschillende rollen zijn vaak met elkaar verweven.

Verbinding met andere domeinen in de 'haal- en brengfunctie'

De CSP's maken verbinding met andere domeinen, zoals zorg, preventie en sociaal welzijn. Vooral via landelijke programma's, zoals Welzijn op Recept, de GLI, JOGG en valpreventie. Buiten deze programma's om is de verbinding met andere domeinen uitdagend. De CSP die in dienst is bij een

Mulier Instituut | De rol van de coördinator sport en preventie in de praktijk

welzijnsorganisatie, maakt makkelijker verbinding met domeinen zoals zorg en welzijn.

Uit eerder onderzoek blijkt dat veel CSP's samenwerken met zorg en welzijn, maar mogelijk is dit ook veelal via de landelijke programma's.

Verbinding met de praktijk

De CSP's maken op verschillende manieren verbinding met de praktijk: via contact met inwoners, met scholen en met sportaanbieders. Bij de sportaanbieders zoeken CSP's voornamelijk contact met verenigingen. Een klein deel werkt ook samen met de ondernemende sportaanbieders.

Sportakkoord II

De focus op thema's binnen Sportakkoord II is nagenoeg hetzelfde in alle gemeenten. De CSP's richten zich met name op sociaal veilige sport, vitale sportaanbieders, en inclusie en diversiteit.

Hiervoor werken zij voornamelijk samen met sportverenigingen en minder met ondernemende sportaanbieders. Wel zien sommige CSP's kansen in samenwerking met de ondernemende sportaanbieders. Dit is in lijn met de beschreven kansen uit ons eerdere onderzoek.

Contact

Denise Smit

d.smit@mulierinstituut.nl

Maike Heerschop

m.heerschop@mulierinstituut.nl